

Nr 364.

Av herr Samuelsson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 50, angående försvarsväsendets ordnande.

Det kapitalistiska samhällssystemet, vars produktion sker för profit och marknad, är grundorsaken till krigen. För att trygga profiten tvingas borgarklassen att ständigt öka produktionen, varav snart följer: *Överproduktion — ekonomisk kris*. Denna kris söker bourgeoisie övervinna genom

- 1) ytterligare utsugning av den inhemska marknaden;
- 2) förstöra varorna, eller
- 3) erövra *nya marknader*.

Men härigenom förbereder den blott ännu mer ingripande och våldsamma kriser framdeles, och medlen att förebygga dem minskas.

Genom behovet av en ständigt ökad avsättning för industriens produkter, vilka genom produktionens stegring oupphörligt ökas, jagar bourgeoisie runt hela jorden efter nya marknader. Detta leder oundvikligen till *kamp om dessa marknader* mellan bourgeoisie i *de längst utvecklade* kapitalistiska staterna. Och i o. m. detta är kapitalismen inne i ett nytt utvecklingsskede, det nuvarande nämligen

Imperialismens, d. v. s.: de stora erövringskrigens tidsskede.

Det tydligaste beviset härför är det senaste stora världskriget. Men detta krig lyckades icke lösa de problem, som förelågo. Tvärtom. Fyra års förtvivald kamp mellan i främsta rummet England och Tyskland om herraväldet över världsmarknaden, slutade visserligen med en formell seger för England över Tyskland — men *reellt* med att *U. S. A.* blev den ledande och *behärskande* staten över världsmarknaden. Jakten efter nya marknader, eller återerövring av gamla, började på nytt och våldsammare än förr. Genom produktionsmedlens i en del länder enorma utveckling (främst *U. S. A.*, Japan) möjliggjordes en ökad produktion, men — avsättningsmöjligheterna voro nu sämre. I de mest betydande koloniländerna, (Kina, Indien, Sydamerika), hade nämligen — till följd av bl. a. bristande tillförsel av varor utifrån — växt fram en inhemsk industri, som nu på allehanda sätt (genom skyddstullar o. a.) söker frigöra sig från den utländska konkurrensen. Detta har skärpt motsättningarna inom den kapitalistiska världen. Det nya stora imperialistiska kriget — för erövrandet av *Mindre Asiens naturrikedomar, de asiatiska marknaderna* och återerövrandet av den genom revolutionen förlorade *ryska marknaden* — förberedes intensivt och står

(omedelbart) för dörren. Den febrila kapprustningen de olika staterna emellan bevisar detta.

Det nya blodiga imperialistiska kriget om nya naturrikedomar och nya marknader är oundvikligt, ja, det har, för att citera N. D. A., »i ett enda slag ryckt oss alldeles in på livet», och enda möjligheten att förhindra detta krig är att avskaffa dess orsaker:

Det kapitalistiska samhällssystemet.

Sedan militärfrågan sist behandlades i den svenska riksdagen ha vi passerat 10-årsdagen av världskrigets utbrott 1914. Denna 10-årsdag firades världen runt med stora demonstrationer och möten. Särskilt framträdde den internationella socialdemokratien med stora later som den enda fredsälskande och säkra fienden till militarismen. Utan att nämna ett ord om den roll, som socialdemokraterna i Tyskland, Frankrike, England, Belgien, ja, i alla de i kriget deltagande länderna spelade, för att nu inte erinra om Brantings beryktade Kisa-telegram till dåvarande statsminister Hammarskjöld, att nu »står hela det svenska folket bakom eder», erinrar man arbetarna i alla länder om vad som hände, då kriget kom 1914. Man skriver i sin resolution, undertecknad av såväl Amsterdaminternationalen som II Internationalen

»Arbetare och arbetarekvinnor i alla länder!

Påminnen eder den tid, då det stora kriget började! Blicken tio år tillbaka! Påminnen eder framför allt de första dagarna och veckorna, då ni ännu ej visste om, vilka kval och smärtor ni senare skulle få erfaras. Påminnen eder den krigsentusiasm, som dessa dagar grep massorna. Påminnen eder, med vilken fulländad konst tidningarna i alla länder underblåste den. (Inte minst den socialdemokratiska pressen. Anm. av motionärerna.)

Efter en människoålder av fred i Nord-, Väst- och Mellaneuropa begreps massorna intet av vad som hotade dem. Överallt trodde de sina tidningar, som sade, att deras land var det som överfallits, överallt arbetade generalstaberna på att uppelda solidaritets känslorna till försvar. Men dessutom framstod kriget som en ny stor upplevelse, och blott alltför gärna trodde människorna den lögnaktiga fabeln, att kriget skulle kunna vara dem en hjälpare i deras bekymmer. Ur kriget skulle lycka och välstånd framgå, ja, till och med arbetslöshetens avtagande vågade man profetera. Påminnen eder edra arbetskamrater, som då rycktes med av hurrapatriotismen, och fråga i stillhet eder själva, om ni ej själva tillhörde dem, som dukade under för krigsberusningen. Ej för att tadla eder, ej för att kränka eder erinra vi om den krigsberusning, som då rådde, utan för att fråga eder, om ett sådant ödesdigert missförstående ännu en gång bör ifrågakomma.»

Kan man tänka sig ett fräckare hyckleri, ett mera helt på massornas okunighet och dåliga minne byggande uttalande. Vilka tidningar var det, som 1914 skrev, att det var det egna landet som »överfallits»? Vilka var det, som först ryck-

tes med av »hurrapatriotismen», massorna eller deras socialdemokratiska ledare? Vilka var det, som talade om, att nu gällde det att försvara de erövrade positionerna, de tillkämpade reformerna, den dyrbara demokratin? Uttalade sig ej ett massmöte i Berlin ett par veckor före krigets utbrott enhälligt mot kriget? Vilka var det, som slöt borgfred med den egna bourgeoisien och manade massorna av arbetare att gå ut och kämpa mot arbetarna i andra länder? Det var den internationella socialdemokratins ledare i alla land, det var de fackliga ledarna, och nu komma dessa herrar och säga: »Påminn er hur ni rycktes med av krigsberusningen, vi vill inte tadla er, inte kränka er, vi vill blott fråga, om det ej var ett ödesdigert missförstånd?»

Jo, det var ett ödesdigert missförstånd, men inte så mycket av de sina på ledare troende massorna, utan just av de ledare, som nu ha fräckheten att påminna om dessa dagar samt spela rollen av oskyldiga änglar utan någon skuld till vad som skedde 1914.

I fortsättningen av den förut citerade resolutionen erinrar man om hur förskräckligt kriget var, men trots detta, säger man, »våga sig krigshetsarna redan fram». Därför manar man arbetarna använda detta minnesår av krigets utbrott för att väcka till erinran all den förskräcklighet, som vi upplevat, för att fästa i minnet, att det aldrig mer bör förekomma krig. I resolutionen anföres vidare:

»Avskyn för krig räcker dock ej. Folken måste komma till kunskap om krigets orsaker för att kunna avvända det. Det räcker ej att fördöma de förbrytare, vars skuld är klart fastställd i deras egna ämbetskrivelser, utan vi måste avskaffa en världsordning, som alltjämt ger anledning till nya krigsförbrytelser, som ständigt hotar oss med all barbariets ofärd. Under kriget förkunnade man, att man kämpade för att detta krig skulle bli det sista. Vi se dock, att militarismen alltjämt vinner i styrka. Den är förbjuden den besegrade, men bland de förr förbundna segrarna ha kapprustningarna nått en aldrig hittills skådad blomning. Och därför är faran för krigiska explosioner lika stor som någonsin förr.

Under kriget förkunnade man, att dess resultat skulle bli ett Folkförbund, som för framtiden skulle omöjliggöra krig. Men hur fjärran är ej den organisation, som i dag bär detta namn, från förverkligandet av den stora tanken på världens fredliga organisation. Vi fordra, att alla stater upptagas i Folkförbundet, att det blir ett instrument för folken och ej för regeringarna. Vi vilja ej, att något tillfälle till samförstånd skall lämnas oförsökt. Men vi veta, att de kapitalistiska intressena ständigt och jämt råka i motsättning till världens fredliga organisation. Och därför kommer krigsfaran att bestå, så länge den kapitalistiska samhällsordningen består.

Vi vilja arbeta mot krigsandan, mot den hemliga diplomatin, för fredligt samförstånd och internationell skiljedom, vi vilja organisera alla krafter i våra fackföreningar och sammanslutningar, i våra politiska organisationer, i parlamenten, i Folkförbundets institutioner, överallt där vi kunna göra oss gällande.

Vi vilja sammansluta oss internationellt för att förbereda den internationella förebyggande kampen i alla former ända till generalstrejken. Men vi veta, att allt detta blott inskränker, ej upphäver krigsfaran.

Så länge militarismens ohyggliga maktapparat består, så länge kapitalistiska makter ha möjlighet att sätta denna maktapparat i rörelse, så länge skola de arbetande massorna bli krigets offer. Fysiskt våld, ekonomiskt tryck och icke minst målmedvetet bedrivet stänningsmakeri (Detta inte minst i den socialdemokratiska pressén. Ann. av motionärerna) skall ständigt på nytt trycka vapnen i händerna på massorna och göra dem till blinda verktyg åt de krigsintresserade. Den personliga krigstjänstvägran kommer alltjämt att vara en verkningsfull demonstration men kan ej som massföreteelse hämma den ödesdigra utvecklingens gång.

Därför finns det ingen annan utväg än att förgöra själva möjligheten till krig, att *avskaffa det kapitalistiska samhället. Arbetarnas herravälde i de olika staterna skall ej blott betyda slutet på utsugningen utan även slutet på krigen*.

Vi ha citerat denna resolution främst på grund av följande tre orsaker:

1) Den framställning av världsläget och den uppfattning om faran av ett nytt krig, som framföres i resolutionen, är som synes helt annorlunda än *den uppfattning, som förfäktats av det svenska socialdemokratiska partiet i dag och under den tid, som militärfrågan stått på dagordningen här i landet*.

2) Resolutionen är utomordentligt belysande för den dubbla och falska ställning, som den internationella socialdemokratin och därmed även det svenska socialdemokratiska partiet intager i militärfrågan, hur man utåt i resolutioner och tal pratar om kamp och åtgärder mot militarismen och kriget, samtidigt som man i den praktiska verksamheten utför ett synnerligen omsorgsfullt och stödjande arbete för det borgerliga samhällets militarism.

3) Resolutionens framställning av det kapitalistiska samhället såsom sådant, som den yttersta och verkliga orsaken till alla krig, är alldeles riktig och är synnerligen intressant att ställa som bakgrund till allt tal från det svenska socialdemokratiska partiet och regeringen om samhället och dess intressen.

Man säger i resolutionen, som var införd i Social-Demokraten den 31 juli 1924, att »faran för krigiska explosioner är lika stor som någonsin förr», man säger, att Folkförbundet är fjärran från att vara »världens fredliga organisation», man säger, att de kapitalistiska intressena ständigt och jämt råka i motsättning till »världens fredliga organisation» samt att »krigsfaran består så länge den kapitalistiska samhällsordningen består». I det socialdemokratiska partiets förstamaj-tidning 1924 finnes en artikel av H. J. Branting, i vilken han gör sig till tolk för en helt annan uppfattning om världssituationen och faran för krig. Han talar om »vårtecken som ingen vill se», vilka vårtecken han förklarar vara Mac Donalds regering i England, Mac Donalds och Herriots ärliga närmande till varandra, den förändrade Ruhrpolitiken, Nationernas Förbund, samt Dawesplanen. Denna hr Brantings uppfattning var även hela det svenska socialdemokratiska partiets uppfattning under föregående års valrörelse. Och i

det yttrande, varmed statsminister Sandler inleder regeringens försvarsproposition, går densamma uppfattningen igen fast i en mera försiktig formulering, då det där heter: »Ehuru det är påtagligt, att den ombildning av Europas karta, som skett genom uppgörelsen efter världskriget, icke nått en verklig stadga och att det nuvarande tillståndet innesluter vissa nytillkomna konflikthanledningar, bör man å andra sidan ej förbise, att ur det omgestaltade Europa avlägsnats orosämnen, som tidigare utgjorde en fara för freden.» Längre fram i samma yttrande säger statsminister Sandler vidare: »Något hinder av utrikespolitisk natur att begränsa vår försvarsorganisation i vart fall till det mått fjolårets försvarsutskott föreslagit och riksdagens andra kammare givit sin anslutning föreligger enligt regeringens uppfattning icke. Ett beslut av denna innebörd *skulle icke innebära något äventyrande av landets säkerhet.*»

Den svenska socialdemokratin befinner sig alltså inte i överensstämmelse med sin internationella organisation i fråga om uppfattningen i en för allt politiskt handlande avgörande viktig fråga, det rådande världsläget. För den svenska socialdemokratin liksom för socialdemokratin i alla länder har det egna partiet blivit självändamål och innehavandet av regeringsmakten och många mandat i det borgerliga samhället det väsentliga. Därför blundar man medvetet för den hotande situation, som faktiskt råder, blundar medvetet för vad den betyder för det arbetande folkets djupa led och sätter sig ned tillsammans med de borgerliga partiernas politiska schackrare och bedriver kohandel om ett förslag, som kan samla majoritet i riksdagen, varpå man framträder som riddaren av »landets säkerhet».

Vilket lands säkerhet? Jo, det lands, där den »kapitalistiska samhällsordningen består», vilken samhällsordning utgör den »bestående orsaken» till kriget.

Om man är av den uppfattningen att »krigsfaran består så länge den kapitalistiska samhällsordningen består», hur kan man då sätta sig ned och utarbeta försvarsförslag för denna bestående kapitalistiska samhällsordning: hur kan man, samtidigt som man anordnar massmöten landet runt med parollen »aldrig mer krig» som huvudkrav, vädja till samma massor att stödja ett militärt förslag till stöd och skydd för det, som man själv säger vara orsaken till kriget?

Antingen måste den svenska socialdemokratin taga avstånd från den resolution, som är utsänd av den egna rörelsens internationella ledning, och som man har publicerat i sin egen press, eller också måste man kunna bevisa, att den »kapitalistiska samhällsordningen» icke består i detta land utan att arbetarna har makten. Att bevisa detta mitt under det att 130 000 arbetare befinna sig utkastade från sina arbetsplatser av den hänsynslöst kämpande arbetsköparklassen, är helt enkelt omöjligt. Alltså kvar återstår, att man är en hycklare, en humbug i stort, som jonglerar med de arbetande massornas väl och ve.

Detta är såväl den svenska som den internationella socialdemokratins ledare i den dag som i dag är. Och detta måste sägas ut. På den internationella kongressen i Basel 1912 svuro de högtidligt och heligt att icke rygga tillbaka för

något medel för att hindra krigets utbrott, och strax därefter blevo de sin krigsförande borgarklass' ivrigaste och trognaste hantlangare. Efter kriget tjänade de kapitalet såsom ministrar eller troget undergivna och patriotiska riksdagsmän och fackföreningsledare. De höllo och hålla alltjämt arbetarna tillbaka t. o. m. från ekonomiska strider. De rösta för militärbudgeten. Och i augusti 1924 lovade de ännu en gång, att de skola kämpa mot kriget. Hur skall man kunna tro, att Mac Donald, som på uppdrag av den engelska bourgeoisien har låtit bygga slagkryssare, tanks och flygmaskiner för arbetarnas pengar, skall kunna kalla arbetarna till strejk i det ögonblick, då bourgeoisien beslutar att taga de av Mac Donald byggda slagkryssarna, flygmaskinerna och tanks i bruk? Hur skall man kunna tro, att Vandervelde, som hjälpte sin konung att föra krig och som satte sin namnteckning under Versaillesfördraget, skall uppmana de belgiska arbetarna att resa sig, då den belgiska bourgeoisien anser det nödvändigt att för bevarandet av Versaillesfredens landvinningar inblanda sig i ett nytt krig? Hur skall man kunna tro och tänka, att Blum och Jouhaux, ledare för den patriotiska socialismen och fackföreningsrörelsen i Frankrike, som godkänt Ruhrpolitiken, i morgon skola kalla arbetarna till generalstrejk, om den franska bourgeoisien griper till vapen för att befästa ockupationen? Nej. Socialdemokraterna i detta land som i hela världen utförde på tioårsdagen av krigets utbrott en maskerad i kampen för freden, en protestkomedi mot krigsfaran. De ville avleda arbetarnas uppmärksamhet och insöva deras vaktsamhet för att så mycket säkrare kunna binda dem till händer och fötter och utlämna dem till militarismen. Vi erinra i detta sammanhang om den bekanta ärekränkingsprocessen i Magdeburg i december 1924, varvid rikspresidenten Ebert och andra ledande tyska socialdemokrater förklarade, att de gått in i ledningen för ammunitionsarbetarestrejken 1918 för att »fortast möjligt göra slut på den».

Och hur har ej den svenska socialdemokratin, mitt under det att den skrikit »aldrig mera krig», gjort den ena kovändningen efter den andra med sin positiva politik i militärfrågan. Vad återfinnes i regeringens försvarsproposition av partiets ursprungliga ståndpunkt? Ingenting. Med motvilja gick Sveriges arbetare, vilka ännu ej genomskådat partiets humbugsartade politik, med på att stödja det försvarsförslag, som fördes fram i valrörelsen och vilket högtidligt förklarades vara det »sista budet». Vad återstår nu av detta sista bud? Under diskussionen på våren 1924 om frågan skulle gå till val eller ej förklarade Social-Demokraten, som då var motståndare till att frågan skulle underställas valmännens prövning, att »vi måste gå ut i valrörelsen med samma förslag, som vi nu framlagt inför riksdagen. Till nästa års riksdag *måste vi då också framställa samma förslag och samma yrkanden som i år*». Det förslag som nu framlagts är inte alls detsamma, det är väsentligt högre än »sista budet», det är det från valrörelsen så förhånade Ekmanska förslaget. Herr Vennerström förklarade vid samma tidpunkt, att »den enda verkligt fasta punkten (i försvarsfrågan) erbjuder det socialdemokratiska partiet». Också en lögn. »Det

bör ligga en bred och fast folkmening såsom underlag för den nya försvarsordningen», säger statsminister Sandler i motiveringen till det förslag, som är ett direkt slag i ansiktet på de arbetande massorna, vilka i valet stödde det socialdemokratiska förslaget med den fasta uppfattningen, att det inte skulle överskridas, och där ingenting finnes kvar av det man lovat men så gott som allt av det förslag, som man mest angripit och förlöjligt och som underkänts av valmännen och fått stöd av enbart det liberala partiets kvarvarande element i landet.

I sin broschyr »Vad vi vilja» uppställer hr Möller frågan, »varför vill då socialdemokratien icke slopa den allmänna värnplikten?» Han svarar: »Utom faran att en sådan armé (som består av värvat manskap) kunde bli ett farligt pretoriangarde till skydd för en härskande klass är det troligt, att en värvad armé skulle bli ofantligt dyrbar.» Värnpliktsarmén skulle alltså ej kunna behärskas av den härskande borgarklassen, menar hr Möller. Men har regeringen i arbetet med försvarspropositionen haft den satsen i åtanke. Hur står detta i överensstämmelse med att regenentsindragningarna gjorts just å de platser, där arbetarklassen är starkast och där militären har största möjlighet att vara i förbindelse med de arbetande kamraterna? Hur står detta i överensstämmelse med frågan om officersminskningen? Är det ej så, att denna går ut över det från arbetar- och bondeklasserna utgångna underbefälet? Hur står det i överensstämmelse med krigsministerns här i riksdagen uttalade fulla förtroende till officerskåren, vilken för framtiden får ökat inflytande? Vi tro oss våga påstå, att militärväsendet här i landet efter det förslag, som regeringen framlagt, i långt större utsträckning än hittills kommer att behärskas av officerskåren och därmed av den härskande borgarklassen.

Vi som här i parlamentet representera Sveriges kommunistiska parti, den Kommunistiska internationalens svenska sektion och därmed den internationella revolutionära arbetareklassen, vi hålla fast vid varje ord av vad vi sade i vår föregående riksdag väckta motion. Det rådande världsläget visar inte blott, att krigsfaran är »lika stor som förut utan att den är större än förr». Den internationella arbetarklassen befinner sig i en situation, där kriget är den sista förtvivlade utvägen.

Under det Europas produktionskrafter starkt hämmats i sin utveckling, fortsätter krigstekniken oförtrutet sin utveckling. Man bygger kanoner av en oerhörd skottvidd. Maskingevär och kulsprutor förhöja infanteriets eldverkan oerhört. Giftgasen undantränger dynamiten. Luftflottan i förening med kemiska uppfinningar utvidgar gränserna för krigets ödeläggelser ohyggligt. Skillnaden mellan hären och den fredliga befolkningen utplånas. Kustbefästningar och ett isolerat läge erbjuder ej längre något skydd. Våldiga anhopningar av människor, alla stora städer, ligga öppna för angrepp ovanifrån. Det senaste krigets fasor te sig i jämförelse med det annalkande ovädrets blixtar såsom en svag kornblix. Det kapitalistiska samhällets hela tekniska makt och hela dess sociala barbari, dess orimliga motsägelser, de härskande klassernas förbittring mot

varandra och allas förbittring mot proletariatet antager formen av en oerhörd mängd giftiga och explosiva ämnen, som hota att tillintetgöra mänskligheten. Ett nytt krig skulle framför allt betyda arbetarnas och lantbefolkningens massruin, avfolkning och ödeläggelse av byarna, de av generationer uppodlade åkrarnas förvandling till ödeland och kyrkogårdar. För Europa i dess helhet skulle det innebära kulturens undergång, förintelsen av allt hopp om frigörelse, för vilket redan flera generationer proletärer kämpat.

Allt som i dag sker i det mänskliga samhället, — inom näringslivet, politiken, vetenskapen, konsten — måste träda tillbaka för den stora uppgiften att till varje pris förhindra det nya kriget och därigenom rädda mänskligheten från undergång.

Detta förmår endast det arbetande folket utföra under det revolutionära proletariatets ledning. Inga repressalier, inga militarismens krafter kunna utträta något, när massorna resa sig i slutet front mot kriget. Mordmaskinerna äro döda föremål, om icke människorna sätta dem i rörelse. På massan av det arbetande folket i stad och på land beror militarismens och krigets öde.

Och om imperialisterna likväl genom sin politik framkalla kriget, om massorna icke ha förmåga att förhindra detsamma, utan mobiliseras i kapitalisternas arméer, måste de deltaga på så sätt, att de vända vapnen mot de till kriget skyldiga, d. v. s. den härskande klassen i alla land. Därför måste det kapitalistiska samhällets armé genomsyras av revolutionär propaganda, så att den blir en det arbetande folkets revolutionära armé. Denna verksamhet inom armén är arbetarklassens socialistiska plikt.

Det år, som gått, sedan militärfrågan sist behandlades av riksdagen, har även visat, hur rätt vi hade, då vi föregående år i vår motion visade på att arbetarna måste bilda väpnade arbetarvärn till skydd för sina intressen. Medan arbetarna intet som helst intresse ha av att upprätthålla det bestående samhällets armé, måste de vara på det klara med nödvändigheten av sin egen beväpning.

Vi äro ej heller ensamma om denna uppfattning. En medlem av riksdagen, Fabian Månsson, yttrade i ett fredsföredrag i Sölvesborg den 3 augusti 1924: »Geväret bör för övrigt hänga på väggen därhemma. Fascismen har lärt arbetarna, hur man skall organisera sig, ehuru det nog även finnes andra vägar. Men det skall vara uppfostran och icke bara resolutioner. När vi nu fira 10-årsminnet av kriget böra vi tänka på att Gud givit oss en mun att tala med och händer att skriva resolutioner med men också två armar att använda. Var voro arbetarna 1914? Hade Wiens arbetare rensat gatorna, hade de sluppit skyttegravarna. Fåhundar skall behandlas som fåhundar, människor som människor. Nej, arbetarrörelsens och fredsrörelsens medlemmar skola bära fredspalmen i den ena handen — den andra handen skall vara knuten, färdig att blixtnabbt kunna slå till.» Vi tro, att det inte är alltför mycket, som skiljer mellan den revolutionärt positiva delen av ovan anförda uttalande och den uppfattning vi utvecklat. Vi sade i vår motion föregående år:

»Så länge överklassen har den parlamentariska makten, är den själv nog så

parlamentarisk och fördömer, i varje fall officiellt, utomparlamentariska aktioner, i synnerhet om dessa komma från arbetarna. Genom innehavet av regeringsmakten och alla övriga officiella maktpositioner kan den också lätt predika respekt för parlamentet och lydnad för lagen. Med kapitalismens tvång på arbetarna att organisera sig träda emellertid också de upp på den parlamentariska arenan. Arbetarklassens parlamentariska inflytande växer med dess utomparlamentariska organisationer, vilket även avspeglar sig i bourgeoisieens ställning till parlamentarismen. Riksdagen fränkännes nu varje avgörande betydelse, dess «nivå har sjunkit», de breda folklagrens representanter förklaras vara opraktiska, men framför allt obildade dumbommar, som de verkligt kloka och förståndiga; d. v. s. bourgeoisie och dess mer eller mindre synliga tjänare, icke behöva ta någon hänsyn till. Eller också söker man med de tusen medel, som stå den härskande klassen till buds, förlöjligen dem personligen samt alla deras förslag för att på detta sätt göra dem ofarliga för fåtalets intressen. Dock icke alla behandlas på detta sätt, en del söker man avvärja eller vinna genom vänligt bemötande, axelklappningar och förtroendeposter. Det är den borgerliga parlamentarismens förvittring, som så pågår inför våra ögon, så mycket lättare att känna igen, som den skisserade trafiken snart sagt dagligen sedan tämligen länge har konsekvent bedrivits i högerns press: Svenska Dagbladet, Aftonbladet m. fl. Fåtalet förbereder sakta men säkert den tidpunkt, då dess makt skall bevaras genom *utomparlamentariska* maktmedel.

I en del länder tillgriper bourgeoisie den utomparlamentariska kampen, *innan* arbetarna kommit så långt i parlamentariskt inflytande, att de på allvar kunna besätta regeringsposterna — Italien, Finland, Ungern, Spanien — den tillrycker sig makten genom en kupp och söker upprätthålla den genom en klar fåtalsdiktatur över hela de breda folklagren, industriens och jordens arbetare jämte småborgarskapet. I andra länder och synbarligen i sådana, där socialdemokratin är mest fastvuxen vid illusionen om »socialismens fredliga inväxande», tillåtes denna besätta och behålla regeringsposterna. I vart fall så länge icke arbetarklassen har ett avgörande inflytande i parlamentet och framför allt så länge den icke utnyttjar detta till *förande av en klart socialistisk politik*, gående ut på att fränhända fåtalet för dess makt *grundläggande* privilegier. Bägge här angivna metoder visa, dels att bourgeoisie är parlamentarisk endast så länge det tjänar dess intressen, dels ock att den förbereder den utomparlamentariska kampen vid sidan av sin parlamentariska verksamhet.

Färska exempel ge oss vid handen, att polisen användes mot arbetarklassen, trots att denna har de flesta representanterna i parlamentet. Men polismakten är otillräcklig, och framför allt för litet koncentrerad, för att ensam kunna brukas mot arbetarna, därtill kommer, att även bland polismanskapet medvetandet om samhörigheten med proletärerna tränger igenom. Därför söker bourgeoisie också efter andra hjälpmedel. Bland militären har den nästan homogent pålitliga kadrer i officerskåren och vissa oklara samt servila grupper bland underbefälet — glädjande nog har på sista åren förståelsen för arbetarnas kamp

ökats också bland de senare. För att stärka bourgeoisiens ställning inom armén sträva officerarna — och regeringens proposition är tydligt och medvetet på samma väg — efter att placera t. ex. studenter och andra borgerliga element, vars flertal man icke behöver riskera skall revoltera mot officerarnas order, på viktiga poster såsom kulsprutekompanier och andra tekniska truppavdelningar. På dessa och många andra sätt söka representanterna för fåtalsväldet således att åt sig skapa en stark kärna inom armén, dels för att under alla eventualiteter ha så stor del därav i sin hand som möjligt, dels ock för att med tillhjälp av densamma förlama arbetare- och bondeelementens opposition mot kadaverdisciplinen och befälets övergrepp. Samtidigt söka överklassofficerarna att på skilda vägar uttröna de värnpliktigas politiska uppfattning och klassificera dem som 'pålitliga' eller 'opålitliga' för att så mycket säkrare kunna ha armén i sin hand.

Allt eftersom arbetareklassens politiska inflytande växer och dess ekonomiska organisationer utvecklas, klassolidariteten omfattar allt större grupper, får bourgeoisien dock klart för sig, att det även med alla dessa 'försiktighetsåtgärder' är svårt för densamma att bevara en armé byggd på *den allmänna värnplikten* såsom trogen dess sak. Bourgeoisien kan icke i längden absolut lita på, att den kan sända militär mot de för sin rätt kämpande industri- och jordproletärerna. Därför se vi också i flera länder, hur den söker upprätta egna klassgarden. I Sverige ha vi i detta avseende ännu icke så påtagliga organisationer, men ansatserna äro ofrånkomliga. Detta i trots av att det mesta av vad som förberedes hålles ytterst hemligt. Landstormsverksamheten, vilken av flera skäl till sin övervägande del drives av personer tillhörande bourgeoisien, har till syfte att hålla uppe det militära intresset, bakom vilket dock döljer sig klassegoistiska spekulationer. Landstormens utrustande med kulsprutor, dessas placering i 'säkra händer', övningarnas temporära hemlighållande, jämte massor av andra företeelser äro av den natur, att de av arbetareklassen icke böra underskattas. Se vi på skytterörelsen, finnas även där företeelser värda att iakttaga: Dess fullständiga militarisering i den meningen att officerare placeras på de flesta avgörande poster, liksom också rörelsens inordnande i hela den militära apparaten, obenägenheten att ta in arbetare i skytteföreningarna, rädslan för att utelämna gevären åt medlemmarna, i varje fall så länge de icke äro 'säkrade', den lika stora försiktigheten vid ammunitionsutlämning, allt detta ser nog så oskyldigt och naturligt ut, men är förvisso i *mer än ett avseende avsiktliga åtgärder*. Tag slutligen den på nytt uppvaknande iver för 'skolungdomens' — d. v. s. mest *borgarungdomen* — skjutövningar och erinra oss, att det icke är fråga om skjutövningar för *även annan ungdom* än den, som går i läroverken, och man har tendenserna fullt klara.

Tillsammans med polisens och arméns säkra element bildas sålunda redan under 'demokratien' en väpnad makt i händerna på överklassen, som redan från början är fullt medveten om vad den vill. Denna makt kan lätt kompletteras med strejkbrytarelement — Arbetets Frihet, Samhällshjälpen o. dyl. —

samt underklassens deklarerade och demoraliserade existenser, och blir då ett fruktansvärt vapen i händerna på bourgeoisien.

Vid sidan av här skildrade ansatser att förbereda det väpnade våldet mot arbetareklassen står fascismen. Denna bottnar i den i upplösning stadda kapitalismen och drives fram i samma mån upplösningen tilltar. Den ekonomiska krisen, valutans svängningar, aktiernas fall och förlust av så gjorda kapitalplaceringar, liksom förlust av väntade utdelningar å ena sidan, stigande skatter och livsmedelspriser m. m. å andra, förskjuter kapitalackumuleringen i hastig fart till ett historiskt taget allt mindre varande fåtals fördel. Medelklassen blir ruinerad. Det är lätt att bibringa dess efterblivna element den föreställningen, att demokratin är skulden till alla dessa olyckor. Den kapitalistiska upplösningstidens följder: politisk korrupcion, mutnings-, bank- och andra skandaler, stärka denna uppfattning. De aktionskraftiga elementen bland borgare- och bondeklasserna äro färdiga att följa någon beslutsam politisk svindlare, vilken lovar att avskaffa detta onda. Dylika fascistledare, vilka vädja till medelklassen, lova att sanera rikets finanser, rensa ämbetsmannakåren, stävja ockrandet på folkets nöd och samtidigt skapa den ordning, som upphävts, då folkmassorna, tack vare den av den kapitalistiska utsugningen skapade misären, allt mera komma i rörelse.

Storbourgeoisien försöker göra bruk av den fascistiska rörelsen för sina intressen. Hotelserna mot ockrare och svindlare försöker man avlägsna med pogromer mot folk av främmande ras eller nationalitet, eller om möjligheter därtill icke finnas genom att uppvigla industriarbetarna mot bönderna och småborgarna mot arbetarklassen. Och om fascisterna komma till makten, försöker storbourgeoisien vända dess reformer till sin egen fördel. Statens verk 'rensas' från massor av lägre ämbetsmän och betjäning, varvid de kvarblivna få utöva även dessas arbeten. Härigenom översvämmas emellertid arbetsmarknaden med massor av nya arbetssökande — objektivt taget bli dessa lönenedpressare —, vilka, då de icke kunna få arbete, lätt bli aspiranter till överklassens legotrupper. Den lovade jordfördelningen blir ett hån gentemot den jordhungriga befolkningen och både storgodsägarnas och bolagens domäner lämnas i fred; liksom även till bondeklassen utlovade reformer glömmas, så går det även med de övriga av fascisterna lovade reformerna. Storbourgeoisien har medel och makt att hindra verkställandet av dessa, och den fascistiska diktaturen vändes med all sin skärpa mot det arbetande folkets missnöjesyttringar.

Även i Sverige ha vi en fascistisk rörelse. Föregången av bl. a. Västerås-överstens och andra högstämda lovprisande av den italienska fascismen, hade den i början svårt att komma igång. Dess initiativtagare förstodo mer än väl, att de icke kunde framträda öppet i de spår dess meningsfränder trampat i Italien och Bajern m. fl. länder. Utvecklingen i Sverige var ännu icke mogen härför. Även ett annat namn måste finnas, och så valde man 'Nationella samlingsrörelsen' och vad de nu heta dessa organisationer, vilka söka förbereda sig för användandet av Mussolinis värja. Om namnet är ett annat, så är dock

det icella innehållet detsamma, det är fascismen klar och tydlig sådan den från början framträdde i Italien. Också 'Nationella samlingsrörelsen' under hr Montgomerys och de andras ledning söker samla medlemmar oavsett vilken politisk uppfattning de ha. Också de skola 'skapa ordning' och reda i landet, både i fråga om vår ekonomi och vår politik. Också deras organisationer äro fullt officiella, ehuru bredvid den officiella ledningen både centralt och lokalt torde finnas en hemlig sådan, sammansatt av 'fullt pålitligt folk'. Också denna rörelse söker nu bilda organisationer över hela landet för att vid behov vara fullt beredd. Även om den svenska fascismen aldrig skulle bli i tillfälle att, i den mening hr Adlercreutz önskade, genomföra »fascismens anda», så finns den dock, ett bevis dels för hur långt den kapitalistiska upplösningen kommit även i vårt land och dels även för hur i alla länder den utomparlamentariska kampen mot arbetarklassen förberedes enligt ungefär samma linjer. Vid sidan av Nationella samlingsrörelsen står värdigt Sambällshjälpen, som ju bevars endast skall skydda samhället, men som redan nu rustar sig för långt mer invecklade uppgifter.

Den utveckling, vars huvuddrag vi ovan sökt skildra, är byggd på verkligheten sådan denna framstår i ett flertal kapitalistiska länder. 'Huruvida övergången från kapitalism till socialism i vårt land kan komma att ske utan användandet av våld, det beror uteslutande på våra motståndare' säges det i det Kommunistiska Partiets program. 'Våld och terror äro utmärkande för det kapitalistiska samhället, som helt vilar på den kapitalistiska utsugningen, militarismens, polismaktens och fängelsesystemets organiserade vålds- och skräckvälde. Och erfarenheten visar, att borgarklassen med de yttersta medel — med blodbad på arbetarna och de skändligaste mord på deras ledare — försvarar sina företrädesrättigheter och sitt klassvälde. Därför måste arbetareklassen med redan vunnen erfarenhet från olika håll vara beredd på nödvändigheten att i en sådan situation möta våld med våld'. Vår på realiteter byggda skildring visar, att bourgeoisien förbereder den våldsamma kampen. Av detta övertygas arbetarklassen om nödvändigheten att förbereda sitt eget skydd. Den står i valet mellan att antingen bli fräntagen de resultat många års arbete medfört, att sänkas djupare ned i nöd och elände eller att försvara sig och sin framtid. Jordens och industriens arbetare befinna sig i ett tvångsläge, som redan före deras övertagande av regeringsmakten, frampressar bildandet av proletära skyddsorganisationer. Dessa under arbetareorganisationernas överinseende stående arbetarevärn — i Tyskland har man kallat dem hundramannagrupper, och ha sådana bildats både av socialdemokrater och kommunister — få i kommuner, där arbetarna ha makten och äro ansvariga för ordningen, även till uppgift att upprätthålla denna mot eventuella försök från bourgeoisiens världsorganisationer att störa densamma. Arbetarevärnen bli även skydd vid arbetarnas demonstrationer, möten och församlingar liksom för arbetareklassens församlingslokaler, tidningar och andra ekonomiska företag, vilka tjäna arbetarna till stöd i deras kamp, och om bourgeoisien söker hindra genomförandet av

nödiga åtgärder i ekonomiskt, socialt eller annat avseende, skall detta arbetarskydd säkerligen bli ett gott stöd även i det avseendet liksom enbart dess befinthet förvisso skall verka avkylande på överklassens eventuella önsknin- gar att tillgripa våld mot folket. Därigenom bli de även ett medel till för- hindrandet av den blodsutgjutelse, som erfarenheten visar oss förr eller senare framkallas av överklassens kamp mot det arbetande folket.

Före tillkomsten av arbetarnas och de arbetande böndernas regering är alltså detta arbetarvärn ett vederbörande gruppers skydd mot överklassens våldsorga- nisationer och ett stöd för de undertryckta klassernas kamp, *efter* denna rege- rings bildande blir det ett skydd för en regeringspolitik, arbetande på samhäl- lets organisation efter socialistiska principer. Det faller under sådana för- hållanden av sig självt, att skyddets kärna, d. v. s. arbetarvärnen, som ur- sprungligen bildades för en kämpande klass' försvar, senare utbygges till en den *proletära* statens armé — *arbetare- och bondemilis* — så länge detta värn behöv- des mot de yttre eller inre fiender, som skulle hota med kontrarevolutionära kupper och reaktion.»

Sedan dessa synpunkter framfördes har det givits en hel rad exempel på hur riktigt vi då bedömde läget. En rad av konflikter har utkämpats, där de från strejkbrytarorganisationerna kommande förbrytarelementen ha varit be- väpnade. Just nu pågår en konflikt i Stockholm, där detta slödder är beväpnat. En rent fascistisk tidningspress har under den senaste tiden uppstått och nya fascistiska organisationer ha bildats. Mot dylikt måste den arbetande klassen vara beredd. Hur mycket än vissa herrar socialdemokrater och andra borgare försöka att bagatellisera bort de fakta vi anfört på detta område, vidhålla vi vår uppfattning och skola i vårt arbete fästa arbetareklassens uppmärksamhet vid dessa problem.

Från dessa våra utgångspunkter är det självfallet, att vi icke på något sätt vilja bidraga till en tryggad fortvaro av det borgerliga samhällets militär- väsende, vare sig i nuvarande — av de borgerliga partierna beslutad form — eller i den av den socialdemokratiska regeringen nu föreslagna formen, då denna senare icke är annat än ett försök att konsolidera och i viss mån popula- risera den borgerliga militarismen som sådan, med bibehållande i allt väsent- ligt av det gamlas såväl form som anda.

Då det emellertid av allt att döma kommer att bli en s. k. lösning av denna fråga i det borgerliga samförståndets tecken, framställa vi i särskilda motio- ner alternativa förslag med yrkande om

- 1) högre dagavlönning till de värnpliktige;
- 2) manskapets medborgerliga rättigheter under militärtjänsten genom lag- stadgad förenings-, mötes- och demonstrationsfrihet vid armén och flottan;
- 3) underofficerarnas rätt till officersbefordran.

Därtill komma vi, att vid behandlingen av 4:e huvudtiteln ställa det princip- yrkandet, att riksdagen måtte avslå alla anslag under densamma, därmed under- strykande vårt krav på borgarklassens avvärning.

Med stöd av vad sålunda anförts, hemställes,

att riksdagen måtte avslå regeringens proposition nr 50,
att riksdagen i samband därmed beslutar det nuvarande
militärväsendets omedelbara avveckling.

Rob. Samuelsson.

J. P. Dahlén.

Vikt. Herou.

A. Spångberg.
